Førsteblad 1

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 68

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Torvastad

Emne: Bålbrenning på visse dagar i året.

Bygdelag: Karmsund

Oppskr. av: Margreta Haaland-Stange

Gard: Haaland

(adresse): Norrlio på Karmøy.

G.nr. 13 Br.nr. 2.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Math. E. Vangstad bonde h.v. f. 1884 i Torvastad.

SVAR

1. Vete eller bål.

2. Me seggjer Jonsok-vete eller bål. Likeeins Olsok-vete eller bål.
Eit vanleg bål kaller me bål, eller me seggjer at me brenner „helma" eller „rot". „Helma" eller „rot" er slikt me rakar saman når me rydjer beane om våren, halmen i eit gjenlegg, eller samanraka potetlauv og stylkar.

3. Nei

4. Nei

5. Det har ikkje vore vanleg.

6. Nei

7. Nei

8. Det har alltid vore vanleg med vete (eller bål) Jonsokkvelden, ein og annan gongen brende dei Syftesok-vete, og stundom

14212

Olsok-veti. Olsok-veti brenn dei au og til no.

9. Nei

10. Nei

11 – 13. Fell vekk.

14. Ja; og her er fleire haugar som dei brenn veti på her i bygda. Heime på Hauge vart den kalla Jonsok-haugen.

~~15.~~

15. Dei har alltid brukt same staden.

16. Oftast. Var det mange born på ein gard, brende (og brenn) dei ein liten veto, på dei større høgdene brende (og brenn) ungdomane større vetor.

17. Nei, det har ikkje vore vanleg.

18. Ungdom av båe kyn, og so ~~unge~~ born.

19. Ja.

20. Både vaksne og born.

21. Etter krigen har det vore vanleg at „Kristeleg Ungdomslag" har hatt eit større bål.

22. Det har ikkje vore gjort her.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

14212

23. Nei, ikkje sovidt eg veit.

24. Tjølegare – i gamle dagar hadde dei oftast ein gamal båt i dei store vetane. No er det ikkje so mange som har båtar, so det fell nokk av seg sjølv. Men tjøre-tunnor er bra, og elles gamle fjøler eller kassar eller kva ei kunne få fat i.

25. Har aldri høyrt gjete det.

26. Som regel fekk ein det.

27. Ja, helst det.

28. Ja; det var nokso vanleg.

29. Ikkje det eg veit.

30. Nei.

31. Dei var like.

32. Ja, alle prøvde å få vetan so stor som mogleg.

33. Ein vilde helst at vetan skulde lysa so sterkt som mogleg, og so lenge som mogleg.

34. Det skulde helst ikkje ryka.

35. Nei, helst ikkje.

36. Ikkje som eg veit.

37. Har ikkje høyrt noko om det

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING 14212

38. Dei kasta gjerne brandar etter kvor-andre for moro.

39. Nei.

40. Me sa jonsok - eller sankthans -.

41. Det var berre ungdomen og kanskje unge ektefolk. Dei eldre gjorde sjeldan noko.

42. Som oftast var dei oppe heile natta. „Sjekk rundt", som me sa.

43. Kaffi og mat var vanleg. gjentene hadde då oftast mat med, og kaffien eller brus var anten felles eller gutane betala det. I min ungdom var ikkje alkohol vanleg, men sjølvsagt var det dei som hadde det.

44. Me dansa eller leika på ei sletta nedanfor, eller i nærleiken av bålet.

45. Ja, gutane

46. — . ——

47-48. Nei, har ikkje høyrt om det.

49. Oppgåva no er vel å halda vedlike gamal tradisjon.

50. Eg trur helst den har minka litt.

51. Der er so mykje anna t.d. kino som dreg meir.

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING 14212